

Vage klachten?

Denk aan drinkwater!

Als varkens iets minder (gaan) drinken, is dat een signaal dat er iets aan de hand is. Of er mankeert wat aan de kwaliteit of het aanbod van het drinkwater, of de dieren hebben een beginnende ziekte onder de leden. “De wateropname is een belangrijke indicator”, zegt dierenarts Fieke van Genugten van dierenartsenpraktijk Doetinchem-Zeddam-Emmerich.

GEESJE ROTGERS

“**A**ls de huisvesting van de vleesvarkens prima in orde is, net als het voer en het management, en er wordt toch geen 850 gram groei per dag gehaald, kijk dan eens goed naar het drinkwater”, adviseert dierenarts Fieke van Genugten. Als varkens voortdurend net te weinig water drinken, nemen ze ook voortdurend net te weinig voer op; de dieren kunnen het voerschema niet aan. De hoeveelheid voer en water die een varken opneemt staat in een ongeveer vaste verhouding. Een continu verminderde wateropname zorgt dus voor een vertraagde groei bij vleesvarkens,

Vragen uit de praktijk

Wat zien we in de stal?	Fieke van Genugten...
Te laag aanbod van water: • te weinig drinkplekken • water stroomt te langzaam • vervuilde waterbak.	Varkens kunnen het voerschema niet aan, de groei valt tegen. Bij speenbiggen kan diarree optreden en bij zeugen vruchtbaarheidsstoornissen.
Te weinig drinken: • water niet smakelijk genoeg (bijvoorbeeld door verontreiniging).	Verminderde voeropname, er blijft meer voer achter in de bakken en meer voer wordt vermorst.
Verontreiniging drinkwater met ammonium.	Er ontstaat diarree door darmontsteking.
Verontreiniging drinkwater met ijzer, zout of sulfaat.	Er ontstaat platte mest.
Water met een te hoge E. coli-verontreiniging.	Vooraf gespeende biggen kunnen oedeemziekte krijgen.
Drinkwatermedicatie slaat niet aan.	Tetracyclines (oxy, doxy) worden geïnactiveerd door calcium, ijzer en magnesium en kunnen dan dus niet meer de bacteriegroei remmen. Sulfonamiden (TMP/s) kunnen gebonden worden door organische stoffen in het water. Een hoge pH van het water zorgt voor een slechte oplosbaarheid van de meeste medicijnen. Slecht opgelost worden ze ook door dieren slecht opgenomen.

en bij zeugen heeft het invloed op de vruchtbaarheid. Maar ook zwakke biggen bij de geboorte en een verminderde melkgift zijn gevolgen van onvoldoende drinken. En bij de biggen kunnen verschijnselen optreden als spendiarree, slijters en verminderde groei.

De oorzaken van te weinig drinken zijn divers. Er kunnen technische fouten zitten in de drinkwatertoevoer waardoor het aanbod te laag is, zoals een te lage druk op de waterleiding. Ook kunnen de nippels

Verminderde waterkwaliteit

Stevige gezondheidsproblemen door ongeschikt drinkwater ziet Van Genugten gelukkig zelden in haar praktijk. “In mijn praktijk was er eens een incident met zuur in combinatie met leidingcleaner. Dat gaf maagzweren bij jonge vleesvarkens. Maar ik weet wel dat er incidenten zijn met het drinkwater waarbij dieren ernstig ziek zijn geworden of zelfs dood zijn gegaan.” Ernstige fouten zijn dus zeldzaam, maar een lichte verontreiniging of smaakafwijking

dieren krijgen klachten, we gaan op onderzoek uit en nemen monsters, we medicineren en vaccineren, de biosecurity wordt opgeschroefd, maar de klachten blijven bestaan. Dat is onze valkuil.”

Adviezen van dierenarts Fieke van Genugten

1. Bij water uit eigen bron: laat het water dat wordt opgepompt jaarlijks controleren. Voor zowel leidingwater als bronwater: laat het water op de drinkplekken (drinkbakjes/nippels) jaarlijks controleren. Maak er wel een eerlijke controle van en bemonster water zoals de dieren dat werkelijk drinken! Bedenk dat de verplichte IKB-drinkwatercontrole een minimumcontrole betreft uit oogpunt van de voedselveiligheid. Op veel onderdelen wordt het drinkwater niet gecontroleerd, zoals de smakelijkheid. Voor de voedselveiligheid is dit geen issue, maar de dieren drinken bij onsmakelijk water wel te weinig.
2. Meet hoeveel er gedronken wordt. Als varkens ziek dreigen te worden, merk je dat de dag ervoor al aan de wateropname. Een ziekte sneller ontdekken, betekent eerder kunnen behandelen en daardoor minder productieverlies en een lager medicijngebruik.

‘Varkens die te weinig drinken, nemen ook te weinig voer op’

verstopt zijn. “Onlangs had ik bijvoorbeeld een bedrijf waar het aantal terugkomers enorm was toegenomen. Nu bleek de waterdruk veel te laag te zijn door een met ijzer dichtgekoekte filter bij de bron. Waarschijnlijk kwam er al gedurende langere tijd veel te weinig water bij de zeugen. Nu dit probleem is opgelost, verwachten we een verbetering van de voeropname, minder diarree in de kraamstal en een betere vruchtbaarheid.” Als het wateraanbod voldoende is en er wordt toch te weinig gedronken, kan dat liggen aan een tegenvallende smaak of waterkwaliteit.

komt des te vaker voor. “Ik denk dat de kwaliteit van het drinkwater op nagenoeg alle bedrijven beter kan, al geeft het drinkwater niet op ieder bedrijf problemen. Maar met het verbeteren van de drinkwaterkwaliteit kun je de bedrijfsresultaten wel optimaliseren.”

‘Het zal wel goed zijn’

Van Genugten ziet dat zowel dierenartsen als varkenshouders er te gemakkelijk van uitgaan dat het drinkwater wel in orde zal zijn omdat daaraan niets is veranderd, maar de waterkwaliteit kan opeens kenteren. “De



Fieke van Genugten.
FOTO: GEESJE ROTGERS